

“El món està marcat per la incertesa universal”

La sensació de germanor va ser increïble en una ciutat tan egoïsta com Nova York

El dimarts 11 de setembre del 2001 dos avions comercials van impactar contra el World Trade Center de Nova York. Va ser un atemptat que va canviar la història i que Salvador Macip (Blanes, 1970) va viure des del centre mateix de l'horror. Ara, després de disset anys de maduració literària i emocional, mostra aquella experiència a Els finals no arriben mai de sobte, novel·la que publica Enciclopèdia.

A través de les vivències d'un metge i d'un aspirant a escriptor, les dues cares de la moneda Macip, el lector percep un munt de sensacions que van més enllà del tòpic i se submergeixen en la reflexió existencial. Un ventall de personatges arrodoneixen una obra que no parla dels atemptats, parla d'una part de l'essència humana.

Vostè vivia a Nova York el setembre del 2001, oi?

Com el protagonista del llibre, hi portava uns dos anys. M'estava adaptant molt bé a una ciutat que pot ser hostil, i l'atacament va capgirar-ho tot.

Quins sentiments li van provocar els atemptats?

Por, incertesa. La vida que teníem, de cop i volta, havia deixat de tenir sentit. També et senties al centre del món: tothom estava pendent del que passava a Nova York. Per sobre de tot això, et senties part d'una comunitat. Passar junts una desgràcia va fer que els novaiorquesos, que són molt individualistes, de cop i volta actuessin com una gran família.

Mostra una societat molt afectada, malalta, en estat de xoc... I aconseguix que sembli compacta, un sol ens format per milions d'ànimes.

Aquesta sensació de germanor va ser un efecte secundari increïble del drama, que semblava impossible en una ciutat tan egoïsta com Nova York. Suposo que és una reacció universal, però ens va sorprendre a tots.

Gairebé 18 anys després dels atemptats, què més pot aportar a tot el que ja s'ha dit, escrit i filmat sobre el tema?

Els atemptats són el teló de fons d'una història de crisi personal. Volia parlar de la transició entre la postadolescència i la maduresa, que és una cosa que cada cop retardem més, i a molts els agafa als inicis de la trentena. La caiguda de les Torres Bessones és el detonant que obliga els protagonistes a plantejar-se una sèrie de coses. De la mateixa manera que el món està canviant, ells també es veuen obligats a fer-ho, i les decisions no són fàcils. La intenció no era fer una crònica d'uns fets que tothom coneix, sinó transmetre les sensacions que vam sentir els qui ho vam viure i provar d'explicar una història amb la qual el lector es pogués identificar, malgrat la distància aparent. També inauguro un cicle de novel·les que parlarà sobre el fet de ser emigrant des de diferents angles. Porto més de vint anys fora de casa i crec que puc aportar un punt de vista personal al tema.

A l'obra transmet d'una manera molt efectiva les sensacions de tota mena durant els atemptats i, sobretot, immediatament després. Va triar alguna manera, alguna tècnica per mostrar l'angoixa, el desconcert, la por que

hi apareix?

Les imatges dels atemptats i els detalls de les tragèdies personals són ben coneguts, però no s'ha parlat tant de les olors, dels sorolls, o de com va afectar les rutines de les persones del carrer. Per a mi han sigut eines bàsiques per transmetre l'angoixa que va viure tota la ciutat i he invertit molta feina en fer-les el més creïbles possible.

Durant quant de temps va escriure la novel·la? No està escrita a cop calent, oi? Com és que ha trigat tant a publicar-la?

Era tot tan excepcional que no sabíem com reaccionar. Un amic em va animar a escriure un diari, una mica com a teràpia, i allò ha acabat sent la base d'aquest llibre. Em va costar. Vaig parar d'escriure el diari unes setmanes després de l'atemptat i periòdicament el repassava per intentar convertir-lo en una novel·la. Però necessitava prendre distància, perquè era dur tornar a reviure-ho tot. A més, he hagut d'aprendre una sèrie de tècniques d'escriptura que no tenia en aquell moment per poder explicar la història com volia. Hi he anat treballant a batzegades al llarg de disset anys, però no va ser fins en fa cinc que m'hi vaig posar de debò, quan vaig acabar la primera trilogia de novel·les per a adults. L'he reescrit molt i l'he deixat reposar entremig. És la novel·la a la qual he dedicat més hores i en la que he fet una inversió emocional més gran.

Quin percentatge de vostè hi ha en els personatges que hi apareixen, en concret, del Guillem i del Roger?

He volgut que representessin les dues facetes de la meva personalitat, l'un més fred i científic, l'altre més romàntic i literari. Però encara que els personatges em són propers, no crec que hi hagi més de mi en ells que en altres protagonistes de novel·les anteriors. No m'interessava fer autoficció.

I la resta de personatges, en especial els tres femenins, quina funció tenen? Els va extreure d'anècdotes reals?

Pràcticament tot el que surt al llibre va passar en realitat. He ajuntat les experiències d'una dotzena de persones que coneixia per construir els personatges, però cap d'ells es correspon exactament amb algú en concret. Les tres dones de la novel·la representen el passat, el present i el futur del Guillem, cadascuna estirant-lo cap a un lloc diferent. Són els lligams de la maduresa, que venen a reemplaçar els de la joventut, que en el llibre estan personificats en la figura del pare. Enmig de tot això, el Roger vol fer el paper d'observador neutre, però no pot evitar acabar ficant-se també en la història.

Què va significar aquell 11-S per als EUA i per a la resta del món? Quina cicatriu social opina vostè que n'ha quedat?

Va ser el principi del segle XXI. El món actual està marcat per la incertesa universal que va crear aquell atemptat. Ens va ensenyar que ningú és immune, que tots anem en el mateix vaixell. I sembla una ruptura dràstica, però s'havia estat gestant a poc a poc. Com la crisi vital dels protagonistes del llibre, i d'aquí prové el títol que hi he posat.

I per a vostè, què van ser?

Un punt d'inflexió. Com molts altres de la meva edat. Em sembla que vaig madurar de cop.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 06-04-2019, Pàgina 40

-El Punt Avui. Nacional 06-04-2019, Pàgina 30

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1583510-el-mon-esta-marcad-per-la-incertesa-universal.html>